

Laura Eloranta ja Tytti Eskola

**KASVATUSKUMPPANUUS
MAAHANMUUTTAJAVANHEMPIEN
KOKEMANA**
- Toiveita ja odotuksia yhteistyötä kohtaan

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Helmikuu 2021

TIIVISTELMÄ

Laura Eloranta & Tytti Eskola: Kasvatuskumppanuus maahanmuuttajavanhempien kokemana – Toiveita ja odotuksia yhteistyötä kohtaan
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden tutkinto-ohjelma
Helmikuu 2021

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää maahanmuuttajavanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta suomalaisessa varhaiskasvatuksessa, sekä heidän asettamiaan toiveita ja odotuksia yhteistyölle. Tutkimuksen teoria muodostuu kasvatuskumppanuuden määritelmästä sekä maahanmuuttajaperheitä tukevien toimintatapojen määrittelystä. Tutkimus on laadullinen.

Aineisto koostui neljästä erään pirkanmaalaisen päiväkodin vanhemmasta, jotka ilmaisivat halukkuutensa osallistua tutkimukseen. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina fenomenologishermeneuttisen tutkimusperinteen valossa. Kaksi haastattelusta toteutettiin päiväkodilla, ja kaksi etäyhteyden välityksellä. Yksilölliset haastattelutilanteet äänitettiin, aineistot litteroitiin ja litteroitu aineisto analysoitiin sisällönanalyysin keinoin.

Tutkimuksessa selvisi, että monenlaiset asiat vaikuttavat kokemukseen kasvatuskumppanuudesta. Päivittäisen dialogin merkitys korostui, ja vuorovaikutustaitoja pidettiin tärkeänä. Myös riittävää informaatiota lasten arjesta arvostettiin. Kokemuksia kasvatuskumppanuudesta kuvailtiin pääasiassa positiivisesti. Erityisesti empatian merkitys kasvattajien toiminnassa korostui. Toiveiden ja odotusten kohdalla vanhemmat esittivät toiveita jo olemassa olevalle yhteistyölle, sekä tulevaisuuden toiminnalle. Vanhempien toiveet kohdistuivat usein lapsen arjen asioihin, kuten pukemisen ja ruokailun tukemiseen, lapsen hyvinvointiin, lapsen sosiaalisten suhteiden tukemiseen sekä yhteisten sopimusten noudattamiseen. Vanhempien odotukset kohdistuivat myös toimivaan dialogiin, jota pidettiin erityisen tärkeänä. Rehellisyys ja avoimuus koettiin erittäin merkittävinä tekijöinä yhteistyön rakentumisessa. Vanhemmat nostivat esiin myös toiveen siitä, että varhaiskasvatus tukisi lapsen suomen kielen ja kulttuurin osaamista. Varhaiskasvatus nähtiin merkittävänä yhteistyöverkkona juuri kulttuurisesta näkökulmasta.

Tutkimuksessa ilmeni, että vaikka yhteistyö koetaan pääosin positiivisena, on maahanmuuttajaperheiden kanssa asiointia nostettava yhä tietoisemmin esiin. Maahanmuuttajavanhemmat tarvitsevat enemmän informaatiota sekä jatkuvan avoimen keskusteluyhteyden, jotta maahanmuuttajalapsen varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa mahdollisimman laadukkaasti.

Avainsanat: Varhaiskasvatus, yhteistyö, kasvatuskumppanuus, maahanmuuttaja, varhaiskasvattaja

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	KASVATUSKUMPPANUUS	6
2.1	Toimiva vuorovaikutus kasvatuskumppanuuden pohjana	7
2.2	Aikaisemmat tutkimukset	8
3	MAAHANMUUTTAJAPERHE VARHAISKASVATUKSESSA	10
3.1	Luottamussuhteen rakentuminen.....	10
3.2	Maahanmuuttajuutta tukevat toimintatavat	11
3.3	Interkulttuurinen kompetenssi	12
3.4	Lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin tukeminen	13
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
4.1	Tutkimustehtävä	15
4.2	Tutkimusote.....	15
4.3	Tutkimukseen osallistujat	16
4.4	Aineistonkeruu	17
4.5	Aineiston analyysi	19
5	KASVATUSKUMPPANUUS MAAHANMUUTTAJAVANHEMPIEN KOKEMUKSISSA ..	20
5.1	Vuorovaikutuksen merkitys	20
5.2	Kasvatuskumppanuuteen liittyvät tunteet	21
6	MAAHANMUUTTAJAVANHEMPIEN TOIVEITA JA ODOTUKSIA	
	KASVATUSKUMPPANUUDELLE	24
6.1	Lapseen kohdistuva tuki	24
6.2	Yhteisten sopimusten noudattaminen.....	26
6.3	Toimiva dialogi	27
6.4	Varhaiskasvatus suomen kielen ja kulttuurin edistäjänä	28
7	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	30
7.1	Tutkimustulosten pohdintaa	30
7.2	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	32
7.3	Jatkotutkimusehdotuksia	33
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	37
	Liite 1: Haastattelulomake.....	37

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen. Tämän tavoitteen toteutumisessa vanhempien ja varhaiskasvattajien välisellä yhteistyöllä on tärkeä merkitys. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 14;22.) Yhteistyössä tärkeää on keskustella avoimesti lapseen kohdistuvista havainnoista ja odotuksista ja pyrkiä kohti tasavertaista kasvatuskumppanuutta.

Viime vuosina maahanmuuttajien määrä Suomessa on lisääntynyt merkittävästi, mikä näkyy yhä enemmän myös varhaiskasvatuksessa. Tämä luo uusia haasteita kasvattajien ja vanhempien väliseen yhteistyöhön, eli kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuuden rakentumista on suomalaisessa varhaiskasvatuksen kontekstissa tutkittu suhteellisen paljon, mutta monikulttuurisuuden lisääntyminen ei mielestämme näissä tutkimuksissa juurikaan ilmene.

Tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää maahanmuuttajavanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta sekä sitä, millaisia toiveita ja odotuksia he kumppanuudelle asettavat. Kiinnostus aihetta kohtaan nousi omista kokemuksistamme monikulttuurisessa päiväkodissa työskentelystä, jossa maahanmuuttajavanhempien kanssa kommunikointi oli arkipäivää. Pyrimme tutkimuksemme avulla tuomaan maahanmuuttajavanhempien äänen kuuluviin sekä tarkastelemaan mahdollisia yhteistyön haasteita ja epäkohtia. Toivomme, että tutkimuksemme antaisi hyödyllistä tietoa maahanmuuttajaperheiden kanssa työskenteleville kasvatuksen ammattilaisille.

Tutkimuksen teoriaosuudessa avataan aluksi kasvatuskumppanuuden käsitettä sekä pohditaan toimivan vuorovaikutuksen merkitystä sen rakentumisessa. Tämän jälkeen tarkastellaan huomionarvoisia asioita maahanmuuttajavanhempien kanssa asioidessa sekä kasvattajan vastuuta ja

kompetenssia toimia tasa-arvoisena ammattilaisena. Tarkastelemme myös niitä keskeisiä asioita, jotka maahanmuuttajataustaisen lapsen varhaiskasvatuksessa tulee huomioida. Tämän jälkeen avaamme tutkimusprosessin etenemistä ja esitämme tutkimuksen keskeiset tulokset. Tutkimus on laadullinen ja haastatteluaineisto on analysoitu sisällönanalyysin keinoin. Viimeisessä luvussa pohdimme tuloksista esiin nousseita keskeisiä johtopäätöksiä ja tarkastelemme tutkimuksen luotettavuutta.

2 KASVATUSKUMPPANUUS

Varhaiskasvatuksessa pyritään tekemään tiivistä yhteistyötä lasten vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä, ja tätä yhteistyötä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, 34) mukaan yhteistyöllä tavoitellaan henkilöstön ja huoltajien yhteistä sitoutumista lapsen oppimisen sekä terveen kasvun ja kehityksen edistämiseksi. Myös varhaiskasvatuslaissa on määritelty yhdeksi varhaiskasvatuksen tavoitteeksi toimia yhdessä lapsen sekä huoltajien kanssa kohti lapsen tasapainoista kehitystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, §3).

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa henkilöstön ja vanhempien välistä kasvatusyhteistyötä ja tasavertaista vuorovaikutusta, jossa oleellista on kummankin osapuolen tietoinen sitoutuminen ja toimiminen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuudessa on kyse yhteisen kasvatusvastuun jakamisesta kodin ja päivähoiton kesken. Jotta kasvatusvastuun jakaminen onnistuisi mahdollisimman hyvin, tulee kodin ja päivähoiton vahvasti sitoutua toteuttamaan yhteistä ja jaettua kasvatusvastuuta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 11;15)

Karila (2006, 92-94) käsittelee kasvatuskumppanuutta vanhempien ja henkilöstön välisenä vuorovaikutussuhteena. Hänen mukaansa ajan saatossa vuorovaikutuksesta on käytetty erilaisia käsitteitä, jotka heijastavat kunkin aikakauden käsityksiä kodin ja kasvatusinstituutioiden yhteistyöstä sekä niiden eri osapuolten asemasta ja vaikutusmahdollisuuksista. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten vuorovaikutukseen liitettyjen ajattelutapojen muutos näkyy kumppanuuspuheen lisääntymisenä. Kulttuuristen ajattelutapojen kehittymisen myötä vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön vuorovaikutus nähdään nykyään kumppanuutena, joka painottaa entistä enemmän vanhempien aktiivista osallisuutta ja vaikutusvaltaa.

Lapsilla on elämänsä aikana yhä useampia kasvuyhteisöjä sekä kasvattajia. Kaskelan ja Kekkosen (2006, 13) mukaan kasvatuskumppanuuden

tavoitteena on se, että lapsen kaksi tärkeää kasvuyhteisöä, koti ja päiväkotiki, ovat dialogisessa ja tasavertaisessa vuoropuhelussa keskenään. Kasvatuskumppanuuden avulla voidaan monipuolistaa ja syventää varhaiskasvattajien ja vanhempien rooleja ja suhdetta päiväkodin ja perheiden yhteistyössä. Kumppanuus tuo kodin ja päiväkodin lähelle toisiaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17-20.)

2.1 Toimiva vuorovaikutus kasvatuskumppanuuden pohjana

Tasavertaisen kasvatuskumppanuuden edellytyksenä on varhaiskasvattajan ja vanhemman hyvä vuorovaikutussuhde. Toimivan vuorovaikutussuhteen muodostuminen perustuu toisiin tutustumiseen ja luottamuksen syntymiseen (Karila, 2006, 97). Kaskelan ja Kekkonen (2006, 36) mukaan luottamuksen syntyminen vaatii aikaa, dialogia sekä lukuisia kohtaamisia. Joidenkin vanhempien kohdalla luottamuksellisen suhteen rakentuminen voi viedä enemmän aikaa. Esimerkiksi aiemmat huonot kokemukset ja haasteet henkilökunnan kanssa voivat vaikeuttaa luottamuksen syntymistä. Luottamuksen syntymiseen vaikuttaa myös vanhempien kokemukset mahdollisuudesta vaikuttaa lapsen hoitoon ja kasvatukseen. Tärkeää olisi huomioida vanhempien toiveet ja odotukset, jotta he voisivat kokea konkreettisempaa osallisuutta lapsen arjessa.

Kekkonen (2012) toteaa tutkimuksessaan seuraavien tekijöiden luovan edellytykset toimiville kumppanuuskäytännöille: kasvattajien tietoisuus lasten, vanhempien ja perheiden tasavertaisuuden vaalimisesta, kumppanuusperustaisen kasvatusyhteistyön vaiheittainen rakentaminen sekä suhteita luovan kommunikaation merkitys. Kulttuurisen moninaisuuden jatkuvasti lisääntyessä varhaiskasvattajien tulee yhä tietoisemmin kiinnittää huomiota siihen, että perheet tulevat kohdatuksi tasavertaisesti. Tasavertaisen kohtaamisen edellytyksenä on toimiva dialogi. Kaskelan ja Kekkonen (2006, 38) mukaan dialogi perustuu tasa-arvoiselle puheelle, jossa molempien osapuolten mielipiteet ovat yhtä arvokkaita ja jossa eri mieltä oleminen on sallittua.

Henkilökunnan ja vanhempien eriävät hoito- ja kasvatuskäsitykset sekä yhteisymmärryksen puute lapsen tavallisimmista perustarpeista voivat muuttaa yhteistyön toimimattomaksi. Yhteistyön vaikeutumisen ei tarvitse liittyä huoleen

lapsen oppimisesta tai kehitysviivästä, vaan ristiriitaiset mielipiteet voivat liittyä hyvinkin arkiseen asiaan, kuten siihen, nukkuuko lapsi varhaiskasvatuspäivän aikana päiväunia. Ristiriitatilanteiden välttämiseksi yhteistyön osapuolten on tärkeää kunnioittaa toistensa toiveita ja odotuksia. Toisen aito kuuleminen ja arvostaminen mahdollistavat avoimen ja rehellisen kommunikaation toteutumisen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 12;34.)

2.2 Aikaisemmat tutkimukset

Rautamies, Vähäsantanen, Poikonen ja Laakso (2017) tarkastelevat tutkimuksessaan vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välistä yhteistyötä ja siihen liittyviä tunteita suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksessa selvitettiin, minkälaista erityyppistä yhteistyöhön osallistumista vanhempien kesken on havaittavissa ja mitä eri tunteita liittyy erilaiseen osallistumiseen. Tulokset osoittivat vanhempien osallistumisen vaihtelevan proaktiivisen, hyökkäävän ja estyneen tyyppien välillä. Proaktiiviseen osallistumiseen liittyy myönteisiä tunteita, kun taas hyökkäävään osallistumiseen liittyy epämiellyttäviä tunteita. Estyneeseen osallistumiseen voitiin puolestaan liittää ristiriitaisia ja neutraaleja tunteita. Kuten Juusolakin (2011, 94) toteaa, tunteet vaikuttavat ihmismieleen huomattavasti rationaalista ajattelua nopeammin. Tämän vuoksi onkin kiinnostavaa tarkastella, millaisia tunteita tutkimuksemme melko henkilökohtainen aihe vanhemmissa herättää.

Lastikka (2019) on tutkinut kulttuurillisesti ja kielellisesti monimuotoisten perheiden osallisuuden kokemuksia suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Tutkimus tuo esiin, että kulttuurisesti moninaisten perheiden varhaiskasvatuskokemukset ovat vähän tutkittuja, eikä heitä nähdä samalla lailla osaavina toimijoina. Lastikka selvittää tutkimuksessaan, mitkä ovat tärkeimpiä varhaiskasvatuksen käytäntöjä ja kuinka nämä käytännöt tukevat monikulttuuristen perheiden osallisuutta. Tulosten mukaan tärkeitä osallisuutta tukevia käytäntöjä olivat muun muassa dialogi, yhteinen ymmärrys sekä tiedon, kykyjen ja vahvuuksien edistäminen. Tutkimuksen tuloksissa ilmeni myös joitain epäkohtia monikulttuuristen perheiden huomioimista kohtaan. Jotkin tutkimuksen vanhemmat kokivat, ettei henkilökunta huomioinut perheen kulttuuria. Lisäksi vanhemmat ilmaisivat halunsa osallistua enemmän päiväkodin aktiviteetteihin

sekä lasta koskevaan päätöksentekoon, ja toivoivat saavansa lisää informaatiota lapsen kehityksestä ja oppimisesta.

3 MAAHANMUUTTAJAPERHE VARHAISKASVATUKSESSA

Väestön lisääntyvä monikulttuurisuus näkyy yhä selvemmin myös varhaiskasvatuksessa, ja yhä suurempi osa varhaiskasvatuksen asiakkaista on maahanmuuttajia. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan yleisesti henkilöä, joka on muuttanut maasta toiseen. Perusteita Suomeen muuttamiselle voivat olla esimerkiksi työ, opiskelu, perhesyyt tai lähtömaan tilanne, jolloin puhutaan pakolaisista. (THL 2020.) Maahanmuuttajataustainen lapsi taas tarkoittaa lasta, jonka ensikieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi, saame, romani tai viittomakieli. Maahanmuuttajataustaisesta lapsesta voidaan puhua myös silloin, jos lapsi käyttää muita kuin edellä mainittuja kieliä perhepiirinsä kesken. Lisäksi vähintään toinen maahanmuuttajataustaisen lapsen vanhemmista on itse maahanmuuttaja. (Kivijärvi 2012, 247.)

3.1 *Luottamussuhteen rakentuminen*

Maahanmuuttajien määrän lisääntyminen haastaa varhaiskasvattajat kiinnittämään enemmän huomiota kasvatuskumppanuuden tasavertaiseen rakentumiseen, jossa luottamussuhteen merkitys korostuu. Halmeen ja Vatajan (2011, 74-77) mukaan luottamussuhde maahanmuuttajavanhempiin vaatii aikaa ja pitkäjänteisyyttä. Maahanmuuttajavanhempien aikaisemmat kokemukset viranomaisten kanssa asioinnista saattavat vaikeuttaa luottamussuhteen syntymistä varhaiskasvattajien kanssa. Erityisesti pakolaisuuteen liittyy usein traumaattisia kokemuksia, jotka heijastuvat vaikeuksina luottaa muihin ihmisiin. Pienet arkiset teot, kuten vanhempien toiveiden huomiointi, edistävät luottamuksen syntymistä. Kaskela ja Kekkonen (2006, 36) mainitsevat, että vanhemman luottamusta varhaiskasvattajiin lisää varhaiskasvattajan sensitiivinen suhde lapseen. Vanhemmille on tärkeää nähdä, että lapsi viihtyy ja on turvassa varhaiskasvattajien käsissä.

Myös varhaiskasvattajan avoin ja arvostava asenne perheen kulttuuria ja arvoja kohtaan edistää osaltaan luottamuksen syntymistä. Varhaiskasvattajan tulee tarkasti pohtia omia asenteitaan maahanmuuttajavanhempia kohtaan ja tiedostaa mahdolliset ennakkoluulonsa. Maahanmuuttajavanhemmat tulisi nähdä samanarvoisina kasvatuskumppaneina kuin muutkin vanhemmat. Tärkeää on huomioida, että maahanmuuttajataustaisissa perheissä usein perhe käsittää myös isovanhemmat ja muut lähisukulaiset, jolloin kasvatuskumppanuuden luominen myös heidän kanssaan voi olla vanhemmille tärkeää. (Halme & Vataja 2011, 74-77.)

3.2 Maahanmuuttajuutta tukevat toimintatavat

Halme ja Vataja (2011, 77) muistuttavat, että varhaiskasvattajan mahdollisimman hyvä tietämys lapsesta ja perheen kulttuuritaustasta helpottaa maahanmuuttajataustaisen perheen kanssa työskentelyä. Rätty (2002, 166-167) toteaa, että maahanmuuttajaperheiden kanssa on tärkeää keskustella heidän kulttuurisista toimintatavoistaan ja arvoistaan. Se, miten perheessä omaa kulttuuria toteutetaan, on hyvin vaihtelevaa. Tähän saattaa vaikuttaa esimerkiksi Suomessa asuttu aika tai perheen lähtökohdat. Jotkin perheet voivat olla toimintatavoiltaan jo hyvinkin länsimaalaistuneita, kun taas toiset ylläpitävät omaa kulttuuriaan tiukasti.

Tietämys perheen toimintatavoista ja kulttuurista tukee perhelähtöistä yhteistyötä. Rantalan ja Uotisen (2018, 128-129) mukaan perhelähtöisessä yhteistyössä niin vanhemmat kuin varhaiskasvattajat ovat lapsen asiantuntijoita ja tuovat kumppanuuteen oman näkemyksensä lapsesta eri toimintaympäristöissä. Perhelähtöistä lähestymistapaa tukee ekokulttuurinen teoria, jonka mukaan lapsen perheen rutiinit ja arjen ympäristöt ovat ensisijaisen tärkeitä lapsen kehitykselle. Kovanen (2004, 44-45) esittää väitöskirjassaan, että perhelähtöinen työskentely vaatii varhaiskasvattajilta vahvaa pedagogista osaamista. Varhaiskasvattajien on tarjottava vanhemmille riittävästi tietoa sekä vaihtoehtoja ja osattava perustella ammatilliset käytännöt.

Halme ja Vataja (2011, 79-80) puhuvat kirjassaan tutustumiskäynnistä, jonka avulla pyritään edistämään perhelähtöistä työskentelyä jo ennen lapsen varsinaista päiväkodin aloitusta. Tutustumiskäynnin tavoitteena on tutustua

perheen kulttuuriin ja kasvatuskäytäntöihin. Tutustumiskäynti lisää lapsen turvallisuuden kokemusta ja auttaa näin sopeutumaan uuteen päiväkotiin.

Rantalan ja Uotisen (2018, 133) mukaan vanhempien ja varhaiskasvattajien yhteistä keskustelua edistää vanhempien kuuleminen ja lapsen kehitystä edistävien toimintatapojen yhteinen pohdinta. Maahanmuuttajavanhempien kanssa asioidessa kulttuuriin liittyvät näkemyserot saattavat synnyttää ristiriitatilanteita. Halme ja Vataja (2011, 76) muistuttavat, että tällaisessa tilanteessa tulisi pyrkiä löytämään kompromissi, joka miellyttää molempia osapuolia. Täydelliseen yhteisymmärrykseen pyrkiminen ei ole tarpeellista, sillä se saattaa sulkea lapsen kehitykseen oleellisesti liittyviä asioita keskustelun ulkopuolelle.

Yhteisen kielen puuttuessa tulee aina hyödyntää tulkkiä, jotta väärinymmärryksiltä vältyttäisiin ja asiat tulisivat mahdollisimman selkeästi ymmärretyiksi. Tulkin käyttö on eduksi sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnalle että vanhemmille. On aina päiväkodin vastuulla tilata tulkki, vaikka vanhemmat eivät sitä vaatisikaan. On tärkeää, että tulkkina toimii ammattilainen, eikä esimerkiksi perheen sukulainen tai muu läheinen. Vaikka tulkki on läsnä tilanteessa, tulee kaikki kommunikointi kohdistaa suoraan vanhempiin. (Halme & Vataja 2011, 86-87.)

Maahanmuuttajien sekä muiden monikulttuuristen lasten ja perheiden sopeutumista ja heidän ymmärtämistään edistää monikulttuurisuuskasvatus, joka tulisi kohdistaa niin vähemmistöryhmille kuin valtaväestöllekin. Monikulttuurisuuskasvatuksessa olennaista ei ole asettaa jokaiselle lapselle samoja tavoitteita, vaan tavoitteita asetetaan huomioiden lasten yksilölliset lähtökohdat. (Paavola & Talib 2010, 229.) Halme ja Vataja (2011, 98) painottavat, että eettinen kasvatus on olennainen osa kaikkea varhaiskasvatus-organisaation toimintaa ja että monikulttuurisuuskasvatuksen tulee olla läsnä jokapäiväisessä toiminnassa.

3.3 Interkulttuurinen kompetenssi

Varhaiskasvattajan on tärkeää pohtia omaa interkulttuurista kompetenssiaan työskennellessään monikulttuurisessa yhteisössä. Paavolan ja Talibin (2010, 74-77) mukaan interkulttuurisella kompetenssilla tarkoitetaan kasvattajan kykyä

toimia tasa-arvoisesti ja kunnioittavasti eri kulttuureja kohtaan. Tähän kompetenssiin vaikuttaa sekä halu että kyky toimia erilaisissa kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä. Kasvattajan eettiset valinnat vaikuttavat lasten hyvinvointiin sekä oppimiseen. Kasvattajan arvot ja hänen tekemänsä valinnat ilmentävät lapsille hyväksytyjä toimintatapoja sekä odotuksia. Halmeen ja Vatajan (2011, 97) mukaan varhaiskasvattajan on tärkeää tiedostaa, millaisena toimijana hän maahanmuuttajataustaisen lapsen näkee. Lisäksi kasvattajan tulee pohtia, suhtautuuko lapseen ja hänen kykyihinsä yhdenvertaisesti. Heikko suomen kielen taito ei saa olla esteenä lapsen kykyjen ja vahvuuksien huomaamiselle.

Monikulttuurisessa ympäristössä eri arvomaailmojen ja kulttuurien kohtaaminen synnyttää helposti väärinymmärryksiä. Kasvattajan tulee tarkasti pohtia, millaisia reaktioita ja ajatuksia ristiriitatilanteet hänessä herättävät, ja kuinka tällaiset tilanteet tulee tasapuolisesti kohdata. Kasvattaja saattaa esimerkiksi kokea maahanmuuttajavanhempien kanssa asiointin pelottavana, jolloin on tärkeää pohtia, mistä pelko mahdollisesti kumpuaa. Näiden kysymysten pohtiminen mahdollistaa kasvattajan monikulttuurisen ammatillisuuden kehittymisen. (Paavola & Talib, 75;80.)

3.4 Lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin tukeminen

Varhaiskasvatuksessa lapsella tulee olla mahdollisuus kasvaa sekä suomalaisen yhteiskunnan että oman kulttuuripiirinsä jäseneksi. Vaikka ensisijainen vastuu lapsen oman kulttuurin ja äidinkielen ylläpitämisestä on perheellä, on myös varhaiskasvattajien tehtävä ylläpitää lapsen omaa kieltä ja kulttuuria. (Kivijärvi 2012, 247.) Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on: ”antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa” (Varhaiskasvatuslaki 2018/540).

Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten tietämystä eri kulttuureista ja harjoitellaan kykyä ymmärtää asioita eri näkökulmista. Erilaisten leikkien ja juhlien avulla lapsille tarjotaan mahdollisuus esitellä omaa kulttuuria sekä oppia

muista kulttuureista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 25.) Esimerkiksi lapsen kulttuurille ominaisen ruoan valmistaminen yhdessä ryhmän kanssa voi auttaa lasta tuntemaan ylpeyttä omaa, erilaista kulttuuriaan kohtaan. Monikulttuurisuuden esiin tuominen ja erilaisuuden arvostaminen on tärkeää, sillä ne edistävät yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa lapsiryhmässä.

Räty (2002, 154-156) toteaa, että lapsen oman äidinkielen merkitys lapsen kehitykselle ja hyvinvoinnille on huomattava. Omalla äidinkielellä lapsen on helpointa ilmaista itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan. Erilaisista sanaleikeistä, lukemisesta ja esityksistä on mahdollista saada suurempi nautinto, kun ne edustavat omaa äidinkieltä. Oman äidinkielen avulla maahanmuuttajataustaiset lapset ovat myös yhteydessä omiin juuriinsa ja ylläpitävät siten omaa kieli- ja kulttuuriperintöään. Vanhempien rooli onkin tarjota lapsille riittävää altistusta ja tukea oman äidinkielen säilyttämiseksi.

Mitä paremmin lapsi hallitsee oman äidinkieltään, sitä paremmat lähtökohdat hänellä on oppia valtakieltä. Vaikka lapsi oppii usein nopeasti valtakielen käytön sosiaalisissa arkipäivän tilanteissa, ei oppimiseen tarvittava kognitiivinen kielitaito kehity yhtä nopeasti. Kognitiivisen kielitaidon kehittyminen vaatii käsitteiden ja tiedollisen ajattelun hallitsemista omalla äidinkielellä. Varhaiskasvattajien tärkeä tehtävä on jakaa maahanmuuttajavanhemmille tietoa lapsen oman äidinkielen merkityksestä ja antaa tukea sekä vinkkejä äidinkielen ylläpitämiseksi. Varhaiskasvattajien ja vanhempien on hyvä sopia yhteinen linja ja päämäärä lapsen kielen kehityksen suhteen, jotta turhilta sekaannuksilta vältytään. Varhaiskasvatuksessa tulee vallita hyväksyvä ja arvostava ilmapiiri eri kieliä kohtaan, jotta lapsi voi tuntea ylpeyttä ja halukkuutta oppia omaa äidinkieltään. (Räty 2002, 155-156;159.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimustehtävä

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää maahanmuuttajavanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja sen rakentumisesta. Tutkimuksessa tarkastellaan, mitä asioita maahanmuuttajavanhemmat pitävät tärkeänä yhteistyössä varhaiskasvattajien kanssa. Lisäksi tutkimuksessa pohditaan, millaisia toiveita ja odotuksia maahanmuuttajavanhemmat asettavat yhteistyölle. Tutkimustehtävän pohjalta tutkimuskysymyksiksi muodostuivat seuraavat kysymykset:

1. Millaisena kasvatuskumppanuus näyttäytyy maahanmuuttajavanhempien kokemuksissa?
2. Millaisia toiveita ja odotuksia maahanmuuttajavanhemmat asettavat kasvatuskumppanuudelle?

4.2 Tutkimusote

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusmenetelmällä. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 160-161) mukaan laadullinen tutkimus kuvaa todellista elämää, jossa ihminen esiintyy kokonaisvaltaisena kokemustensa kautta. Tutkimuksemme keskittyy maahanmuuttajavanhempien todelliseen elämään ja kokemuksiin keskustelussa tulkittuna, jolloin on mahdollista synnyttää kokonaisvaltainen näkökulma tutkimuksen aiheesta.

Pyrimme kuvaamaan kokemuksia kasvatuskumppanuudesta niiden asioiden pohjalta, jotka keskustelussa nousevat esiin. Hirsjärvi ja kollegat (2009, 161) huomauttavat, että kunkin henkilön kokema tapahtuma muokkaa toinen toistaan ja siksi kokemuksista on mahdollista löytää monen suuntaisia suhteita. He muistuttavat myös, että laadullisessa tutkimuksessa arvot vaikuttavat pyrkimyksellemme ymmärtää tutkimiamme ilmiöitä. Tutkimuksessamme on siis

Äiti 1 on muuttanut Suomeen alle vuosi sitten perhesyiden vuoksi ja hän on suorittanut korkeakoulututkinnon. Äiti 2 on muuttanut Suomeen korkeakouluopintojen perässä viitisen vuotta sitten. Isä 1 on tullut Suomeen pakolaisena ja asunut Suomessa yli kymmenen vuotta. Hän on opiskellut korkeakoulututkinnon niin kotimaassaan kuin myös Suomessa. Myös isä 2 on muuttanut Suomeen yli kymmenen vuotta sitten ja hänkin on korkeasti koulutettu.

4.4 Aineistonkeruu

Valitsimme tutkimuksemme aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun. Haastattelussa voidaan nähdä monia etuja, joita Hirsjärvi ja Hurme (2011, 34-35) kirjassaan esittelevät. Etuina nähdään haastateltavan aktiivinen osallistuminen sekä haastattelijan mahdollisuus pyytää tarkennuksia vastauksiin. Lisäksi haastattelu mahdollistaa vastauksen sijoittamisen laajempaan kontekstiin.

Hirsjärvi ja Hurme (2011, 34-35) näkevät haastattelun myös mahdollisuutena käsitellä arkoja tai vaikeita aiheita. Koska tutkimuksemme aihe voidaan kokea melko henkilökohtaisena, koimme intiimin haastattelutilanteen hyväksi aineistonkeruun tavaksi. Haastattelun edetessä meillä oli mahdollisuus toistaa kysymyksiä, oikaista väärinkäsityksiä sekä käydä keskustelua haastateltavien kanssa, jotka Tuomi ja Sarajärvi (2002, 75) mainitsevat haastattelun eduiksi.

Toteutimme haastattelut teemahaastattelun periaattein. Teemahaastattelussa tietty valittu teema ja sitä tarkentavat kysymykset ohjaavat haastattelun kulkua. Teemahaastattelussa oleellista on korostaa haastateltavien merkityksiä ja kokemuksia tutkittavasta aiheesta. Valittu teema perustuu aihetta koskevaan aiempaan tutkimukseen ja teoriaan, eli siihen, mitä tutkittavasta ilmiöstä jo tiedetään. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 77-78.)

Muodostimme aiheesta kuusi haastattelukysymystä, jotka ohjasivat haastattelun kulkua (Liite 1). Haastattelutilanteessa toimimme molemmat haastattelijoina ja esitimme haastattelukysymyksiä vuorotellen etukäteen sovitulla tavalla. Selventääksemme kasvatuskumppanuuden käsitettä käytimme siitä haastatteluissa termiä yhteistyö. Koska haastatteluja ei pidetty haastateltavien omalla äidinkielellä, koimme tarpeelliseksi käyttää mahdollisimman arkikielisiä ja helposti ymmärrettäviä käsitteitä ja ilmaisuja.

Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 50) mukaan oleellista on, että haastateltava pystyy kommunikoimaan jollakin yhteisön kielellä, jonka haastattelija osaa. Toteutimme haastattelut suomeksi isän 1 ja isän 2 kanssa, sillä heidän suomen kielen taitonsa oli riittävän hyvä, ja he myös itse toivoivat haastattelua suomen kielellä. Äidin 1 ja äidin 2 kanssa haastattelut pidettiin englannin kielellä heidän heikon suomen kielen osaamisensa vuoksi. Koska heidän englannin kielen taitonsa oli hyvä, ei tulkille ollut tarvetta.

Keräsimme aineiston marraskuussa 2020 viikolla 46. Haastatteluun oli mahdollisuus osallistua paikan päällä päiväkodilla tai etäyhteyden välityksellä. Äitien haastattelut pidettiin päiväkodilla, ja isien kanssa haastattelut toteutettiin heidän toiveestaan etäyhteyden välityksellä. Päiväkodissa pidettyjen haastattelujen ilmapiiri pysyi rentona eikä häiriötekijöitä haastattelutilanteessa ilmennyt. Myös etäyhteyden välityksellä pidetyissä haastatteluissa tunnelma oli rento, vaikka muutamia pieniä haasteita ilmeni äänenlaadun suhteen. Äänenlaadun ongelmat eivät kuitenkaan vaikuttaneet ymmärrykseen. Isä 2 ei halunnut käyttää haastattelussa kameraa, jolloin emme pystyneet tulkitsemaan hänen ulkoista olemustaan. Muissa haastatteluissa koimme eduksi mahdollisuuden tulkita esimerkiksi haastateltavan ilmeitä ja eleitä.

Haastattelujen aluksi keräsimme haastateltavilta taustatietoja neljän taustakysymyksen avulla. Ensimmäinen taustakysymys oli, kuinka kauan haastateltava on asunut Suomessa, ja toinen kysymys käsitteli syitä Suomeen muuttamiselle. Nämä tiedot voivat auttaa ymmärtämään ja tulkitsemaan vastauksia paremmin. Kolmas taustakysymys käsitteli haastateltavan oman kasvatuskulttuurin eroa suhteessa suomalaiseen kasvatuskulttuuriin. Neljännellä taustakysymyksellä selvitimme haastateltavan koulutustaustaa. Oletamme koulutustaustalla ja oman kasvatuskulttuurin tiedostamisella olevan vaikutusta siihen, kuinka haastateltava tutkittavan ilmiön kokee ja näkee. Haastattelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella, jonka jälkeen haastattelunauhat litteroitiin. Litteroidun aineiston laajuus oli 13 sivua. Litteroinnin jälkeen nauhoitukset tuhottiin ja litteroitu aineisto hävitettiin tutkimuksen valmistuttua.

4.5 Aineiston analyysi

Käytämme aineistomme analyysissä sisällönanalyysiä. Tuomen ja Sarajärven (2002, 93) mukaan sisällönanalyysi soveltuu käytettäväksi kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysissä haasteena voidaan nähdä vain olennaisen tiedon esiin tuominen. Tutkijan on pysyttävä tarkasti rajatussa aiheessa ja suljettava muu mielenkiintoinen materiaali pohdinnan ulkopuolelle. Noudatimme analyysissä teoriasidonnaisen analyysin piirteitä. Teoriasidonnaiselle analyysille on Tuomen ja Sarajärven (2002, 98-99) mukaan ominaista, että analyysiyksiköt valitaan aineistosta, mutta aikaisempi tieto ohjaa tai auttaa analyysin etenemistä.

Tuomi ja Sarajärvi (2002, 95) painottavat, että tässä vaiheessa analyysin ajankohtainen kysymys on mieltä, hakeeko aineistosta samanlaisuutta vai erilaisuutta. Aloitimme analyysin etsimällä aineistosta samankaltaisia ilmauksia kunkin haastattelukysymyksen kohdalla. Yhdistelimme samankaltaisia ilmauksia värikoodein. Tämän jälkeen loimme värikoodein yhdistetyistä ilmauksista omia kategorioita kummallekin tutkimuskysymykselle. Tutkimuskysymykselle 1, joka ilmentää vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta, muodostui lopulta kaksi kategoriaa. Tutkimuskysymykselle 2, joka käsittelee vanhempien toiveita ja odotuksia kasvatuskumppanuutta kohtaan, muodostui neljä kategoriaa.

5 KASVATUSKUMPPANUUS MAAHANMUUTTAJAVANHEMPIEN KOKEMUKSISSA

Tässä luvussa esittelemme tuloksia tutkimuskysymykselle 1) ”Millaisena kasvatuskumppanuus näyttäytyy maahanmuuttajavanhempien kokemuksissa?”. Teemoittelimme vastauksia ja muodostimme niistä kaksi kategoriata: vuorovaikutuksen merkitys ja kasvatuskumppanuuteen liittyvät tunteet. Näiden kategorioiden sisällöt kuvaavat maahanmuuttajavanhempien kokemuksia ja tunteita liittyen yhteistyöhön varhaiskasvattajien kanssa.

5.1 Vuorovaikutuksen merkitys

Useat vanhemmat mainitsivat riittävän informaation ja keskustelun tärkeänä tekijänä toimivalle yhteistyölle. Vanhemmat pitivät tärkeänä riittävää päivittäistä informaatiota ja monipuolista vuorovaikutusta varhaiskasvattajien kanssa. Vastauksissa korostui myös maahanmuuttajavanhempien vähäinen tieto ja epävarmuus suomalaisesta kasvatuksesta. Isä 1 uskoi, ettei tule koskaan saamaan yhtä paljon tietoa lasten kasvatuksesta Suomessa kuin suomalaiset vanhemmat saavat.

” - - Tietoja ei siirry tasaisesti, kaikilla vanhemmilla niinkun samalla tasolla. Meillä on niinkun maahanmuuttajilla vähemmän tietoa lasten kasvatuksesta Suomessa kun suomalaisilla. Mä en tiedä tulenko tavoittamaan millään kaikkea, se on todella vaikeeta.” (Isä 1)

Erityisesti maahanmuuttajavanhempien kohdalla tulisikin huolehtia siitä, että he saavat riittävästi informaatiota varhaiskasvatuksen käytännöistä. Vastauksissa korostuu Halmeen ja Vatajan (2011, 74-77) näkemys siitä, että maahanmuuttajaperheen kanssa asiointissa on syytä kiinnittää huomiota dialogin merkitykseen. Heidän mielestään tarvitaan paljon keskustelua ja

kohtaamisia, jotta eri osapuolten näkemykset tulevat riittävän ymmärretyiksi. Myös Lastikan (2019) tutkimusten tuloksissa painotettiin dialogin merkitystä monikulttuuristen perheiden osallisuuden tukemisessa.

Dialogin merkitystä korostavat myös Kaskela ja Kekkonen (2006, 38). He painottavat, että dialogi toteutuu tasa-arvoisessa puheessa. Tämä tarkoittaa sitä, että toisen osapuolen tietämys ei ole arvokkaampaa kuin toisen. Isä 2 kertoi kokemuksestaan, jossa häneen kohdistui ennakkoluuloja, eikä informaatio tilanteessa ollut riittävää:

” - - Se ei edes yrittänyt kuunnella mitä mulla oli sanottavaa. Jos tälläisiä tilanteita tapahtuu, sun on pakko vaan kuunnella mitä molemmilla puolilla on sanottavaa. - - ” (Isä 2)

Keskeisenä osana vuorovaikutustaidoissa näkyy varhaiskasvattajan interkulttuurinen kompetenssi. Kasvattajan asenteet ja oletukset heijastuvat vuorovaikutukseen, mikä vaikuttaa varhaiskasvatuksen laatuun sekä maahanmuuttajavanhempien kasvatuskumppanuuden kokemukseen. Paavola ja Talib (2010, 81-82) nostavat esiin sen, että kasvattajan on tärkeä tiedostaa oma kulttuurinen roolinsa ja asemansa yhteiskunnallisten sidosten välittäjänä. Vuorovaikutus syntyy erilaisten elämänmuotojen ymmärryksestä, empatiasta ja aidosta kuulemisesta.

5.2 Kasvatuskumppanuuteen liittyvät tunteet

Vanhemmat kuvailivat kasvatusyhteistyön toteutumista pääosin melko positiivisesti. Pyysimme vanhempia kuvailemaan kokemuksiaan kolmella tunteella. Esiin nousseista tunteista pystyttiin muodostamaan kolme kategoriaa: vastuullisuus, ystävällisyys ja avuliaisuus.

” - - They are so kind, and they rakastaa their work. Every kid is equal - - ”
(Äiti 1)

“ - - Ne on täsmällisiä, suurin osa heistä noudattaa mitä niinkun pyydetään. Suurin osa heistä on ystävällisiä. - - ” (Isä 1)

Myös empatiakykyä pidettiin tärkeänä. Empatian merkitys korostui erityisesti lapsiin kohdistuvissa kokemuksissa. Isä 2 koki tärkeänä sen, että lapsi saa riittävästi apua ja myötätuntoa uusien taitojen opettelussa. Hänen mielestään

kasvattajien myötätuntainen suhtautuminen lapseen ehkäisisi lapsen kokemaan huonoa omatuntoa. Kaskelan ja Kekkosen (2006, 29) mukaan kyky empatiaan on keskeinen osa varhaiskasvattajan ammattitaitoa. Toimiva kasvatuskumppanuus edellyttää varhaiskasvattajan kykyä tuntea empatiaa sekä vanhempaa että lasta kohtaan.

” - - Mä yritän niinkun keksiä syitä, miksi nykyään se on niin vaikeaa hänelle mennä ryhmään. Johtuuko se siitä, että välillä tulee kakka tai pissa, mä en tiedä saako hän vaikka huono omatunto kun se on tehnyt sitä. Eli se empatia, että ne kasvattajat auttais enemmän sellasia lapsia, jotka vaikka harjoittelee sitä. - - ” (Isä 2)

Rautamiehen ja kollegoiden (2017) tutkimuksen tuloksiin peilaten vanhempien haastatteluista voitiin havaita proaktiivisen ja estyneen tyyppin piirteitä. Tutkimuksessamme äitien kokemukset edustavat proaktiivista tyyppiä, kun taas isien kokemuksissa oli havaittavissa estyneen tyyppin ominaisuuksia. Äitien kokemukset varhaiskasvatuksesta ja yhteistyöstä olivat hyvin myönteisiä ja innostus suomalaista varhaiskasvatusta kohtaan oli selkeästi havaittavissa. He toivat haastatteluissa ilmi ainoastaan positiivisia kokemuksia, ja kuvailivat varhaiskasvattajia välittäviksi ja rakastaviksi. Isät ilmaisivat kokemuksiaan ristiriitaisemmin, ja he kuvasivat yhteistyötä varhaiskasvattajien kanssa epävarmemmin. Heidän kokemuksistaan välittyi aikaisemmat haasteet suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumisesta ja yhteisymmärryksen löytämisestä.

” - - We are so interested in Finland culture and Finland education. We are open to see our good things and eager to learn.” (Äiti 1)

Halmeen ja Vatajan (2011, 77) mukaan maahanmuuttajavanhempien ja varhaiskasvattajien väliseen yhteistyöhön saattaa vaikuttaa aiemmat kokemukset pakolaisuudesta. Maahanmuuttajavanhempiin kohdistuu helposti ennakkoluuloja ja heidän yhteistyötään varhaiskasvattajien kanssa voi varjostaa olettaen varhaiskasvatuksesta eräänlaisena viranomaisvaltana. Monilla maahanmuuttajilla saattaa olla huonoja kokemuksia esimerkiksi lastensuojelusta, jolloin pelko ja epävarmuus voivat vaikuttaa yhteistyön sujuvuuteen varhaiskasvattajien kanssa. Isä 1 oli ainut pakolaistaustainen vanhempi ja hänen haastattelussaan nousikin esiin kokemus ennakkoluuloista maahanmuuttajavanhempien kasvatusta kohtaan. Hän kertoi lähipiirinsä

huonoista kokemuksista lastensuojelun kanssa, ja uskoi tämän olevan yleistä pakolaisten keskuudessa. Jauhola ja Järvi (2007, 14) muistuttavatkin, että maahanmuuttajavanhempien kohdalla on hyvä miettiä, millä perusteilla he ovat Suomeen saapuneet. Tieto pakolaistaustasta voi auttaa ymmärtämään vanhempien epävarmuutta ja kiinnittämään entistä enemmän huomiota luottamuksellisen suhteen rakentumiseen.

” - - Mä oon kokenu kokemuksen lähipiiri, että monet niinkun pelkää lastensuojelu. Omasta kokemuksesta se on kohdistunut sitä, että yhteiskunta tai lastensuojelu tai niinku sosiaalitoimisto luulee että kaikki maahanmuuttajat lyödään niinku vaimoja, lapsia, ei osaa kasvattaa. Turhista syistä saadaan lapsi niinkun pois maahanmuuttajaperheistä sen takia että niillä on niinkun ennakkoluuloja.” (Isä 1)

6 MAAHANMUUTTAJAVANHEMPIEN TOIVEITA JA ODOTUKSIA KASVATUSKUMPPANUUDELLE

Tässä luvussa esittelemme tuloksia tutkimuskysymykselle 2) ”Millaisia toiveita ja odotuksia maahanmuuttajavanhemmat asettavat kasvatuskumppanuudelle?” Poimimme haastatteluista ilmauksia, jotka ilmensivät vanhempien kohdistamia toiveita ja odotuksia yhteistyölle. Toiveita ja odotuksia asetettiin jo olemassa olevalle yhteistyölle sekä tulevaisuutta ajatellen. Niitä kohdistettiin erityisesti lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle, sekä toimivalle kommunikaatiolle ja vanhempien toiveet huomioon ottavalle yhteistyölle. Kategorioiksi vastauksille muodostuivat: lapseen kohdistuva tuki, yhteisten sopimusten noudattaminen, toimiva dialogi sekä varhaiskasvatus suomen kielen ja kulttuurin edistäjänä.

6.1 Lapseen kohdistuva tuki

Vanhempien toiveet lapsen tuen tarpeen osalta kohdistuivat erityisesti käytännön asioihin, sosiaalisten suhteiden tukemiseen ja lasten viihtyvyyteen. Vanhemmat odottivat varhaiskasvattajien seuraavan lasten suoriutumista arjen perustoiminnoista, kuten ruokailusta ja pukeutumisesta sekä tarkkailevan näiden toimintojen kehittymistä. Myös Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018, 25) korostetaan näiden taitojen merkitystä lapsen itsenäisen toiminnan kehittymiselle. Erityisesti isä 1 piti tärkeänä juuri sitä, että varhaiskasvattajat seuraisivat lasten pukeutumista ja raportoisivat, mitä lapset ovat päivän aikana syöneet.

” Se että tota ne seurata niinku vaatteiden pukeutuminen, et pukeutuu kunnolla erityisesti niinku talvella. -- Mä odotan että niinku päivän päätteeks vähä lyhyt raportti siitä mitä ne on syöny.- - ” (Isä 1)

Maahanmuuttajataustaisten lasten kohdalla voi olla tarpeen kiinnittää erityistä huomiota riittävään vaatetukseen ja ruokailun sujuvuuteen. Halme ja Vataja (2011, 81-82) huomauttavat, että maahanmuuttajataustaisten lasten voi olla aluksi hyvin vaikea tottua suomalaiseen ruokaan. Heidän mielestään lapselle tulee luoda turvallinen ympäristö, jossa hän voi rauhassa maistella ruokia. Päivähoidon tehtävänä on ohjata lasta suomalaisiin ruokailutapoihin arvottomatta kuitenkaan kodin tapoja. Vanhemmille on hyvä raportoida, kuinka ruokailut ovat sujuneet ja kuinka paljon lapsi on päivähoitopäivän aikana syönyt, jotta kotona osataan tarjota riittävä määrä ruokaa.

Maahanmuuttajaperheet ovat usein kotoisin ilmastollisesti hyvin erilaiselta alueelta, minkä vuoksi säänmukainen pukeutuminen voi olla heille hankalaa. Vanhempien kanssa on tärkeä keskustella oikeanlaisesta pukeutumisesta sekä siitä, mistä oikeanlaisia vaatteita kannattaisi hankkia. Vanhemmille tulee myös ilmaista selkeästi se, että varhaiskasvatuksessa on periaatteena ulkoilla säällä kuin säällä. (Halme & Vataja 2011, 81-82.)

Haastatteluista ilmeni vanhempien toive varhaiskasvatuksesta lapsen hyvinvoinnin tukijana. Vanhemmat pitivät tärkeänä varhaiskasvattajan roolia lasten sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutussuhteiden edistäjänä. Yhteisen kielen puuttuessa varhaiskasvattajan rooli kaveritaitojen tukemisessa korostuu entisestään. Vanhemmat toivoivat, että varhaiskasvattajat seuraisivat ja tukisivat lasten kaverisuhteiden syntymistä lapsen viihtyvyyden ja hyvinvoinnin takaamiseksi. Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018, 25) korostavat näiden taitojen merkitystä kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisessa toimintaympäristössä.

” - - And socializing and making friends is very very important to us. Everyday I ask my children, especially (child name) because he is bigger, umm could you name your friends to me, who did you play with, tell me. But always he says that I have no friends just (sisters name). Umm, I don't know, I think its because of the language maybe. - - “(Äiti 1)

Lapset viettävät varhaiskasvatuksessa suuren osan päivästä, minkä vuoksi on tärkeää, että he viihtyvät siellä ja tuntevat olonsa siellä kotoisaksi. Lapsen hyvinvointia tukee kokemus ryhmään kuulumisesta ja hyväksytyksi tulemisesta. Maahanmuuttajataustaisen lapsen on helpompi päästä ryhmän jäseneksi, kun ilmapiiri on myönteinen aikuisten ja lasten välillä sekä lasten kesken. (Kivijärvi

2012, 251.) Vanhempien haastatteluista ilmeni, kuinka tärkeää heille oli se, että lapset viihtyvät varhaiskasvatuksessa. Isälle 2 lasten viihtyminen oli tärkein toive kasvatuskumppanuutta ajatellen:

” Mun isoin toive ois että mun lapset viihtyis, koska ne on niinku maanantaista perjantaihin siellä. Ensimmäinen kysymys kun mä käyn hakeen lapset on vaan että miten teidän päivä on mennyt? Mä haluisin vaan, että kun mä meen hakeen mun omat lapset, ne on siellä ja ne viihtyy, kaikki on hyvin.- -” (Isä 2)

Varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi on yhdenvertainen. Kaikilla lapsilla on samat oikeudet saada hyvää opetusta, huolenpitoa ja kannustusta riippumatta esimerkiksi syntyperästään tai kulttuuritaustastaan. Jokaisella on myös oikeus ilmaista itseään ja mielipiteitään sekä tulla ymmärretyksi niillä ilmaisun keinoilla, joita hänellä on jo olemassa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 21.) Kivijärvi (2012, 250) muistuttaa, että laadukas varhaiskasvatus ja pedagogisen työn arvioiminen ovat varhaiskasvatuksen perusta myös maahanmuuttajataustaisen lapsen kohdalla. Päivittäisen toiminnan tulisi olla sellaista, että se tukee jokaisen lapsen itsetuntoa, vertaissuhteita ja kehitystä monipuolisesti.

6.2 Yhteisten sopimusten noudattaminen

Vanhemmat pitivät tärkeänä yhteisten sopimusten noudattamista. Äiti 2 piti erityisen tärkeänä sitä, että varhaiskasvattajat luottavat vanhemman vaistoihin ja noudattavat sovittuja toimintatapoja. Hän piti myös tärkeänä, että varhaiskasvattajat tunnistavat lapsen vahvuudet ja auttavat lasta selviämään erilaisista arjen haasteista. Hänen mielestään lapsen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että varhaiskasvatuksen toimintatavat ja odotukset lasta kohtaan ovat mahdollisimman yhtenevät kodin toimintatapojen sekä odotusten kanssa. Isä 1 piti tärkeänä, että varhaiskasvattajat noudattavat lapsen omaan uskontoon liittyvää ruokavaliota sekä päiväraportin toteutumista.

” I think its mostly to follow my instincts and what we have discussed. To keep the strengths and to help with some challenges. For example at first it was the potta, and of course it should be from both sides cause if she uses potta at home and don't do it here, its like different expectations. Different behaviour and how she does it. Potta is just a simple example but I think we need to work together. - - “ (Äiti 2)

“ - - Mä toivon että ensin ne noudattaa se ruokavalio mitä mä oon antanu ja toisaalta et miten päivä on niinku menny, päiväraportti. - -” (Isä 1)

Kaskela ja Kekkonen (2006, 24) huomauttavat, että kasvatuskumppanuudessa lapsen kaksi tärkeää kasvupaikkaa muodostavat kokonaisuuden, joka vahvistaa lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista eheyttä. Heidän mielestään on tärkeää muistaa, että lapsi toimii ja käyttäytyy eri tavalla kotona ja päivähoidossa. Kun vanhemmat ja varhaiskasvattajat jakavat keskenään kokemuksia lapsen toiminnasta, he voivat saada monipuolisemman kuvan lapsesta eri kasvuympäristöissä. Tämä lisää vanhemman arvokasta ymmärrystä siitä, että hänen mielikuvansa lapsesta on vain yksi tapa nähdä lapsen persoona. Huomio tukee Rantalan ja Uotisen (2018, 128-129) ajatusta ekokulttuurisesta teoriasta, jonka mukaan lapsen kehitystä tarkastellessa tulee huomioida perheen arjen rutiinit ja ympäristöt. Tämä mahdollistaa lapsen kehityksen kokonaisvaltaisen huomioimisen.

6.3 Toimiva dialogi

Monet toiveista ja odotuksista kohdistuivat vanhempien ja varhaiskasvattajien välisen keskustelukulttuurin toimivuuteen. Vanhemmat toivoivat, että vuorovaikutus olisi rehellistä ja avointa.

”Siis mielestäni ne tärkeimmät on niinkun että me puhutaan samasta kielestä, eli se rehellisyys. Eli voidaan antaa palautetta. Jos mä huomaan, että asia ei mene niinkun pitäisi mennä mun mielestä, se on ihan fine, että mä sanon sille kasvattajalle, että voitaisko tehdä näin ja näin.... Se toimii myöskin toisin päin. Jos ne huomaa että me niinkun pyydetään liikaa tai että me käyttäydytään vähän niinkun niin sanotusti huonosti tai epäasiallisesti et ne pystyis vaan, että me pystyttäis kertomaan asiat suoraan. - -” (Isä 2)

”- - Absolutely honesty is very very important. “(Äiti 1)

Halme ja Vataja (2011, 74-76; 82-83) tuovat esiin avoimen dialogin merkityksen lapsen arjesta keskusteltaessa. Maahanmuuttajaperheen käytännöistä puhuttaessa on hyvä selvittää perheiden odotukset päivähoidon suhteen, sillä ääritapauksissa varhaiskasvatus voidaan rinnastaa jopa koulumaiseen toimintaan. Avoimuus ja rehellisyys muodostuvat tällöin keskeisiksi tekijöiksi. Aito kunnioitus ja kuuleminen edistävät dialogia. Lastikan (2019) tutkimuksen mukaan

monikulttuuristen perheiden osallisuutta tukevan ympäristön syntyminen vaatii yhteistä ymmärrystä ja tiedon jakamista. Tutkimuksemme tuloksissa on nähtävissä yhdenmukaisuutta Lastikan tutkimuksen kanssa, jossa osa vanhemmista toivoi saavansa lisää informaatiota lapsen kehityksestä ja oppimisesta.

On tärkeää huomioida, että luotettavan dialogin kehittymiseen voi kulua aikaa. Maahanmuuttajaperheen eri yhteisökulttuuri tai kielelliset haasteet voivat hidastaa tämän luottamussuhteen kehittymistä ja siksi on erittäin tärkeää, että kasvattaja yrittää kommunikoida lapsen päivästä mahdollisimman moninaisin keinoin. Kuvat, kirjoitettu teksti ja tulkki ovatkin alkuun varsin hyviä apukeinoja. Keskeisen ymmärryksen parantuessa ja luottamussuhteen syventyessä stereotypiat poistuvat dialogista ja yhteydet eri kulttuurien välisessä ymmärryksessä laajenevat. Näin ollen yhteisistä sopimuksista on helpompi pitää kiinni. (Halme & Vataja 2011, 74-76; 82-83.)

6.4 Varhaiskasvatus suomen kielen ja kulttuurin edistäjänä

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea ja rikastuttaa vieras- ja monikielisten lasten kielitaidon ja itsetunnon kehittymistä. Tämä antaa lapselle työkaluja moninaiseen ilmaisuun ja havaintojen tekemiseen juuri hänelle sopivalla tavalla. Osalle lapsista varhaiskasvatus on ensimmäinen kosketus suomalaiseen kulttuuriin, ja siksi varhaiskasvatuksen merkitys lapsen kotoutumiselle suomalaiseen yhteiskuntaan on suuri. Huoltajien kanssa on tärkeää kommunikoida lapsen oman äidinkielen merkityksestä, perheen kielivalinnoista sekä lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymisestä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 50).

Haastattelemamme äidit toivoivat varhaiskasvatuksen tukevan lasten suomen kielen oppimista ja suomalaiseen kulttuuriin sopeutumista. Äiti 1 toivoi lasten tulevaisuuden olevan Suomessa. Hän korosti varhaiskasvattajien roolia lapsen vuorovaikutustaitojen ja kielen tukemisessa, jotta lapsen sopeutuminen ja ystävyys-suhteiden solmiminen olisi helpompaa.

” - - The most important concern regarding our children is that they could cooperate with other children and other people, especially finnish people.

And because we want to stay here and live here and they want to grow up here. - - They could adapt with the new condition, new circumstances” (Äiti 1)

Äiti 2 toivoi lastensa käyttävän varhaiskasvatuksessa ainoastaan suomen kieltä, sillä hän piti todennäköisenä lastensa tulevaisuutta Suomessa. Hänelle oli tärkeää, että lapsi saa varhaiskasvatuspäivän aikana mallin selkeästä suomen kielestä ja kulttuurista ja että oma kieli ja kulttuuri eivät sekoitu näihin. Hän kertoi, että perhe ylläpitää omaa kulttuuriaan kotiympäristössä ja esimerkiksi vieraillemalla omaa kieltä ja kulttuuria ylläpitävissä kerhoissa ja muussa toiminnassa.

”- - My idea about this is that I would like that my child speaks here only finnish. In daycare she speaks finnish and I think its most important because probably her future life will be in finnish society and she needs to understand it more. - - We have enough to keep our own culture, but here its mostly important that she is not mixing those, so clear finnish culture. - -” (Äiti 2)

Räty (2002, 167) tuo kirjassaan esiin, että maahanmuuttajavanhemmat eivät halua lastensa kohtaavan samoja kielellisiä haasteita, kuin heillä itsellään on ollut Suomeen sopeutuessa. Tämän vuoksi on ymmärrettävää, että vanhemmat saattavat toivoa varhaiskasvatuksen ”suomalaisivan” maahanmuuttajataustaisia lapsia. Räty jatkaa, että tällaisissa tapauksissa varhaiskasvattajien on tärkeää kannustaa maahanmuuttajavanhempia toimimaan esimerkkinä oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseksi, jotta lapsen side omaan kulttuuriin ja kieleen ei katkeaisi.

Gyekyen ja Ruposen (2018, 342-343) mielestä varhaiskasvatuksen opettajan tehtävä on keskustella vanhempien kanssa suomen kielen oppimisen merkityksestä ja lapsen oman äidinkielen roolista. Nämä asiat tulee kirjata lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvattajilla on vastuu opettaa lapselle suomen kieltä, mutta vanhempien velvollisuus on huolehtia lapsen säännöllisestä osallistumisesta varhaiskasvatukseen. On tärkeää huomioida, että mitä säännöllisemmin lapsi suomen kielelle altistuu, sitä paremmin hän kieltä oppii.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää maahanmuuttajavanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta sekä heidän yhteistyölle asettamiaan toiveita ja odotuksia. Haastatteluaineisto kerättiin haastattelemalla neljää maahanmuuttajavanhempaa. Haastattelut analysoitiin sisällönanalyysin keinoin, jonka perusteella muodostui keskeisimmät tulokset kummallekin tutkimuskysymykselle. Tässä luvussa pohdimme aluksi keskeisimpiä tuloksia ja niistä nousevia johtopäätöksiä. Sen jälkeen käsittelemme tutkimuksen eettisyyttä sekä luotettavuutta ja lopuksi esitämme mahdollisia jatkotutkimusideoita.

7.1 Tutkimustulosten pohdintaa

Tutkimuskysymyksen 1) ”Millaisena kasvatuskumppanuus esiintyy maahanmuuttajavanhempien kokemuksissa?” avulla pyrittiin selvittämään maahanmuuttajavanhempien kokemuksia yhteistyöstä varhaiskasvattajien kanssa. Kokemuksista muodostui kaksi kategoriata: vuorovaikutuksen merkitys ja kasvatuskumppanuuteen liittyvät tunteet.

Vuorovaikutuksen merkityksen osalta vanhempien kokemuksissa painottui informaation ja keskusteluyhteyden tärkeys. Vastauksista oli havaittavissa maahanmuuttajavanhemmilta puuttuva tieto suomalaista varhaiskasvatusta ja vanhemmuutta kohtaan. Päivittäiset kohtaamiset ovat tärkeä osa varhaiskasvattajien ja vanhempien välistä suhdetta. Erityisesti maahanmuuttajavanhempien kohdalla varhaiskasvattajien tulisi huolehtia keskusteluyhteyden ylläpitämisestä, vaikka se usein yhteisen kielen puuttuessa vaatii enemmän työtä ja aikaa. Myös aihetta käsittelevä kirjallisuus, kuten Halme ja Vataja (2011) sekä Lastikka (2019) korostavat hyvän vuorovaikutuksen tärkeyttä. Monikulttuurisuuden lisääntyessä varhaiskasvattajan interkulttuurisen kompetenssin merkitys lisääntyy. Kasvattajan on oltava entistä tietoisempi omista arvoistaan ja ennakkoluuloistaan, sillä ne heijastuvat vuorovaikutukseen.

Vanhempien kokemuksissa erilaiset tunteet olivat vahvasti läsnä, mikä on ymmärrettävää aiheen ollessa melko henkilökohtainen. Esiin nousseet tunteet kuvailivat erityisesti kasvattajien toimintaa ja olemusta. Vanhemmat kokivat heidät pääosin ystävällisinä ja välittävinä. On ilahduttavaa huomata, että maahanmuuttajavanhemmat kuvailivat henkilökuntaa pääosin positiivisessa valossa. Uskomme, että vanhempien on helpompi lähestyä kasvattajia, kun heistä välittyy myönteinen kuva. Varhaiskasvatuksessa vallitseva hyvä ilmapiiri edistää sekä lasten että aikuisten hyvinvointia.

Tutkimuskysymys 2) ”Millaisia toiveita ja odotuksia maahanmuuttajavanhemmat asettavat kasvatuskumppanuudelle?” pyrki selvittämään vanhempien tarkempia toiveita ja odotuksia yhteistyötä kohtaan. Toiveista ja odotuksista muodostui neljä keskeistä kategoriaa: lapseen kohdistuva tuki, yhteisten sopimusten noudattaminen, toimiva dialogi sekä varhaiskasvatus suomen kielen ja kulttuurin edistäjänä.

Lapseen kohdistuvan tuen osalta vanhemmat toivoivat erityisesti perustoimintojen sekä hyvinvointia edistävien asioiden tukemista. Vanhemmat uskoivat lapsen hyvinvointia ja sopeutumista edistävän etenkin se, että kasvattajat tukevat kaveritaitoja ja huolehtivat lapsen viihtymisestä päiväkodissa. Mielestämme tärkeä maahanmuuttajataustaisten lasten hyvinvointia edistävä tekijä on, että jokainen lapsi kohdataan tasavertaisena. Lapselle tulee luoda samat mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa, sillä eri kieli- ja kulttuuritausta ei saa olla este lapsen osallisuuden kokemukselle. Ajatustamme tukee Kivijärven (2012, 251) huomio siitä, että laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutuminen sekä lapsen itsetunnon ja vertaissuhteiden tukeminen ovat lähtökohtana myös maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatuksessa.

Vanhempien toiveissa korostui yhteisistä toimintatavoista sopiminen ja sopimusten noudattaminen. Avoimuus ja rehellisyys nähtiin merkittävinä tekijöinä toimivan vuorovaikutuksen toteutumisessa. Tulosten valossa voidaankin todeta, että hyvä kommunikaatio kasvattajien kanssa oli vanhempien yksi tärkeimmistä toiveista, sillä tämä toive ilmeni jokaisen vastauksissa. Uskomme, että tämän toiveen tiedostaminen voi auttaa kasvattajaa ymmärtämään ja kehittämään omia kommunikaatiotaitojaan maahanmuuttajavanhempien kanssa.

Vaikka kirjallisuuden (mm. Kivijärvi 2012, 247; Rätty 2002, 154-156) valossa lapsen oman äidinkielen ja kulttuuri-identiteetin tukeminen varhaiskasvatuksessa

on tärkeää, ei tämä välittynyt tutkimuksemme vanhempien toiveissa. Erityisesti äidit odottivat varhaiskasvatuksen edistävän lapsen suomen kielen taitoja sekä sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, sillä he uskoivat lastensa tulevaisuuden olevan Suomessa. Tuloksista päätellen kasvattajan ei siis tule pitää itsestään selvyytenä sitä, että vanhemmat haluavat aktiivisesti korostaa perheen omaa kieltä ja kulttuuria.

7.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksemme eettisyyttä tukee monet tutkimusprosessin aikana tehdyt valinnat. Haimme tutkimusluvan päiväkodilta, jonka asiakkaita haastateltavat olivat. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista ja se oli mahdollista keskeyttää missä tahansa vaiheessa. Haastateltaville selvennettiin tutkimuksen aihe ja tarkoitus. Haastateltavien anonymiteetin säilyttämiseksi tutkimuksemme ei nosta heistä esiin liian tunnistettavia tietoja. Haastattelutilanteissa pyrimme reagoimaan vastauksiin mahdollisimman neutraalisti ja välttämään johdattelua, jotta oma toimintamme ei vaikuttaisi siihen, miten haastateltava kokemuksiaan kuvailee.

Tutkimusprosessin aikana noudatimme Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) ohjeita hyvälle tieteellisille käytännöille. Tutkimuksen kaikki vaiheet on toteutettu rehellisesti ja huolellisesti. Osoittaaksemme kunnioitusta muiden tutkijoiden töitä ja saavutuksia kohtaan olemme noudattaneet asianmukaista viittaustekniikkaa. Haastatteluaineistot on säilytetty ja myöhemmin tuhottu anonymiteettiä kunnioittavalla ja vaatimusten edellyttämällä tavalla.

Tuomen ja Sarajärven (2002, 131;133) mukaan virheiden välttämiseksi tulee tutkimuksen luotettavuutta arvioida tarkasti. He nostavat esiin, että tutkijan havaintojen puolueettomuus on yksi laadullisen tutkimuksen tärkeä luotettavuuskriteeri. Tutkimuksessamme olemme pyrkineet ymmärtämään haastateltavien ajatuksia ja kokemuksia ilman, että ominaisuutemme, kuten ikä ja sukupuoli, vaikuttavat havaintoihimme. Tutkimusprosessin edetessä olemme tiedostaneet, että arvomme ja asenteemme saattavat vaikuttaa tekemiimme tulkintoihin ja pyrkineet minimoimaan näiden vaikutusta. Myös aikaisemmat kokemuksemme maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentelystä saattavat

vaikuttaa tekemiemme havaintojen yksipuolisuuteen. Koemme, että tutkimuksen tekeminen parityönä mahdollisti luotettavimmat tulkinnat, sillä parin kanssa keskustelu avasi näkemyksiämme aiheesta.

Tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa on tärkeää huomioida myös, vastaavatko tulokset tutkimuskysymyksiin, eli ollaanko tutkittu sitä, mitä on luvattu. Jotta lukijalle muodostuisi mahdollisimman selkeä kuva tutkimuksestamme, olemme pyrkineet raportoimaan tutkimuksen etenemistä ja tuloksia mahdollisimman tarkasti. Harkinnanvaraisella otannalla olemme pyrkineet siihen, että haastateltavat edustavat mahdollisimman monipuolista joukkoa, ja että heillä on omakohtaista kokemusta sekä halua puhua avoimesti tutkimuksemme aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 88;135;138.) Toisaalta on huomioitava, että haastateltavien pieni otanta (n=4) ei tarjoa ilmiöstä kovin yleistettävää kuvaa, mutta luo useita huomionarvoisia näkökulmia. Jo nämä tutkimuksessamme ilmenevät huomiot voivat avartaa näkemyksiä ja auttaa kehittämään yhä toimivampaa yhteistyötä maahanmuuttajavanhempien kanssa.

7.3 Jatkotutkimusehdotuksia

Tutkimuksemme havainnot nostivat esiin muutamia mielenkiintoisia jatkotutkimusehdotuksia. Kiinnostavaa olisi toteuttaa tutkimus huomattavasti suuremmalla otannalla ja tutkia ilmiön yleistettävyyttä. Tässä tutkimuksessa emme syventyneet tutkimaan sitä, millainen merkitys maahanmuuttajavanhemman taustalla on hänen kokemuksiinsa. Olisikin mielenkiintoista tarkastella, eroavatko esimerkiksi pakolaistaustaisen tai vapaaehtoisesti maahan muuttaneen vanhemman kokemukset merkittävästi toisistaan. Kiinnostavaa olisi myös tutkia, vaikuttavatko vanhemman sukupuoleen liitetyt kulttuuriset odotukset siihen, millaisena vanhemman rooli näyttäytyy kasvattajien ja perheen välisessä vuorovaikutuksessa. Tällaisen tutkimuksen avulla voisi selvittää esimerkiksi sitä, näkevätkö kasvattajat äidin ja isän tasa-arvoisina kasvattajina ja lapsensa asiantuntijoina.

LÄHTEET

- Eskola, J. & Suoranta, J. (2014). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. (10. painos). Vastapaino.
- Gyekye, M. & Ruponen, U-M. (2018). Suomi toisena kielenä: oppimisen haasteet, ohjaus ja pedagoginen toiminta. Teoksessa P., Pihlaja & R., Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus*. (s. 339-363). PS-Kustannus.
- Halme, K. & Vataja, A. (2011). *Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2011). *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus Helsinki University Press.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. (15.uudistettu painos). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Jauhola, H. & Järvi, I. (2007). *Monikulttuurinen varhaiskasvatus*. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOCCA, Moniku-hanke.
- Juusola, M. (2011). *Vahvaksi rakastetut lapset*. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Karila, K. (2006). Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa K., Karila, M., Alasuutari, M., Hännikäinen, A., Nummenmaa & H., Rasku-Puttonen (toim.), *Kasvatusvuorovaikutus*. (s. 91-108). Vastapaino.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. (2006). Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes.
- Kekkonen, M. (2012). *Kasvatuskumppanuus puheena: varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä* (Väitöskirja). Viitattu 5.1.2021
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80013/7ca705d5-e5be-415f-b70b-4b862c8e707f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kivijärvi, T. (2012). Maahanmuuttajataustaisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa E., Hujala & L., Turja. *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. (2. painos, s. 246-259). PS-kustannus.

- Kovanen, P. (2004) Oppiminen ja asiantuntijuus varhaiskasvatuksessa. Varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma erityistä tukea tarvitsevien lasten ohjauksessa. (Väitöskirja). Jyväskylän yliopisto.
- Laine, T. (2018). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. (5. painos, s. 25-42). PS-kustannus.
- Lastikka, A-L. (2019). Culturally and linguistically diverse children's and families' experiences of participation and inclusion in Finnish early childhood education and care. (Lisensiaatintyö) Viitattu 5.1.2021
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/306437>
- Paavola, H. & Talib, M-T. (2010). *Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa*. (1. painos). PS- kustannus.
- Rantala, A. & Uotinen, S. (2018). Varhaiskasvattajan ja perheen yhteistyön merkitys. Teoksessa P., Pihlaja & R., Viitala (toim.) Varhais erityis kasvat us. (s. 121-139). PS-kustannus.
- Rutamies, E., Vähäsantanen, K., Poikonen, P-L. & Laakso, M-L. (2017). Parental agency and related emotions in the educational partnership. *Early Child Development and Care*, 189(6), 896-908. [https://www-tandfonline-com.libproxy.tuni.fi/doi/ref/10.1080/03004430.2017.1349763?scroll=top](https://www.tandfonline.com.libproxy.tuni.fi/doi/ref/10.1080/03004430.2017.1349763?scroll=top)
- Räty, M. (2002). *Maahanmuuttaja asiakkaana*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (2020). Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. Käsitteet/Maahanmuuttaja. Viitattu 5.1.2021
<https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/kasitteet>
- Tuomi, J. & Sarajarvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. (1.-2. painos). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 14.1.2021
https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Varhaiskasvatuslaki 540 (2018). Viitattu 20.1.2021
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Määräykset ja ohjeet. (2018)

Opetushallitus. Viitattu 18.12.2020

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

LIITTEET

Liite 1: Haastattelulomake

Taustakysymykset

1. Kuinka kauan olet asunut Suomessa? / How long have you been living in Finland?
2. Haluatko kertoa miksi olet muuttanut Suomeen? / Do you want to tell why have you moved to Finland?
3. Miten oman kulttuurisi kasvatuskulttuuri eroaa suomalaisesta kasvatuskulttuurista? /
How does your own educational culture differ from Finnish educational culture?
4. Millainen on oma koulutustaustasi?
/ What is your educational background?

Haastattelukysymykset

1. Tiedätkö mitä kasvatuskumppanuus tarkoittaa?
/ Do you know what educational partnership means?
2. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimpiä asioita luotettavan ja tasavertaisen yhteistyön syntymiselle?
/ What do you think are the most important things to build up reliable and equal partnership?
3. Miten koet, että kulttuurisi ja kielesi otetaan huomioon yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa? /
How do you feel your culture and language has been taken in to account in cooperation with educators?
4. Koetko näiden tuovan haasteita yhteistyöhön? / Do you feel these things bring some challenges to cooperation?
5. Minkälaisia toiveita ja odotuksia sinulla on varhaiskasvatuksen yhteistyöhön liittyen? / What kind of hopes and expectations do you have towards cooperation with the educators?
6. Mainitse kolme tunnetta, jotka parhaiten kuvaavat yhteistyötä kasvattajien kanssa?
/Mention three emotions that describe your cooperation with the educators?